

مرکز جهانی علوم اسلامی

• علیرضا حسینی

رسالت و مأموریت مرکز جهانی علوم اسلامی، اشاعه فرهنگ و معارف اسلام ناب محمدی(ص) در سطح جهان از طریق تربیت علما و دانشمندان اسلامی و تولید علم و اندیشه اسلامی است. این مرکز عهده‌دار آموزش و تربیت طلاب و دانش‌پژوهان غیرایرانی حوزه‌های علمیه است و در راستای دستیابی به آرمان‌های خود کوشیده با عبور از مراحل مهم و حساس، زمینه‌ها و زیرساخت‌هایی اصولی و متناسب، برای امتداد و ارتقای برنامه‌های خود فراهم آورد.

مرکز جهانی علوم اسلامی نهادی آموزشی- علمی است که می‌کوشد شناخت جامع و شایسته‌ای از آیین حیات‌بخش اسلام و مکتب اهل بیت(ع) به جهانیان ارائه دهد و برای تأمین سعادت مادی و سلامت معنوی انسان‌ها و پی‌ریزی جهانی عادلانه و دادمحور توان خود را به کار گیرد.

♦ **فعالیت مرکز جهانی علوم اسلامی** با توجه به ماهیت حوزوی آن و در راستای ارائه مبانی و مفاهیم اسلام، در دو محور سامان یافته است:

۱. تربیت مبلغان، مربیان، مدرسان، محققان، مترجمان، مدیران، اندیشوران و مجتهدان مسلمان از میان طلاب غیرایرانی که آراسته به صفاتی چون تهذیب نفس، آگاهی به زمان و توانمندی در انجام وظایف خود بوده و بتوانند در زمینه علوم اسلامی و انسانی فعالیت نموده و معارف و فرهنگ اهل بیت(ع) را نشر دهند.
۲. تبیین، تولید، نشر و گسترش فرهنگ و اندیشه دینی و معارف اهل بیت(ع) در سطح جهان.

نوشته حاضر درباره مرکز جهانی علوم اسلامی و اهداف و فعالیت‌های آن است که بر مبنای مصاحبه‌ای با جناب آقای صفرزاده، مدیر کل روابط عمومی این مرکز تهیه گردیده است.

انسان عصر حاضر و به ویژه نسل جوان در جهان پرآشوب، گمگشته خود را در معنویت‌های خدایی می‌جوید. پس از پیروزی شکوهمند انقلاب اسلامی و آغاز مهاجرت خیل مشتاقان معرفت‌الاهی و جویندگان علم و دانش از چهار گوشه عالم به حوزه‌های علمیه قم، افق نوینی فراروی حوزه‌های علمیه گشوده شد که با درایت خاص بنیان‌گذار جمهوری اسلامی، حضرت امام خمینی(ره) به شکل‌گیری و گسترش بعد بین‌المللی حوزه‌های علمیه و تأسیس «مرکز جهانی علوم اسلامی» انجامید.

مرکز جهانی علوم اسلامی، حوزه‌ای بین‌المللی، و دانشگاهی اسلامی است که با بهره‌گیری از اندوخته‌های گرانسنگ هزار ساله حوزه‌های علمیه و تجربه‌ها و فن‌آوری‌های نوین برای پاسخ به نیازها و تقاضاهای فراوان مسلمانان جهان در سال ۱۳۵۸ش. (۱۹۷۹م) بنیاد نهاده شد.

دکتر و دوره فوق تخصصی اجتهاد از سراسر جهان به صورت رسمی پذیرش می‌شوند. دانش پژوهان پس از طی مراحل پذیرش وارد دوره تمهید شده تا با زبان فارسی و فرهنگ و معارف اسلامی آشنا شوند. پس از گذراندن موفقیت‌آمیز این دوره می‌توانند در دوره‌های آموزشی مرکز شرکت کرده و به زبان فارسی و یا عربی ادامه تحصیل دهند.

پس از فراگیری دروس عمومی در سطح کاردانی وارد دوره کارشناسی می‌شوند و به صورت تخصصی در یکی از رشته‌های فقه و اصول، فقه و معارف اسلامی، فرهنگ و معارف اسلامی، علوم قرآن و حدیث، کلام اسلامی، فلسفه و عرفان اسلامی، تاریخ اسلام، شیعه‌شناسی، ادیان و مذاهب، زبان و ادبیات عرب، زبان و ادبیات فارسی، تبلیغ و ارتباطات، علوم تربیتی، حقوق، اقتصاد، جامعه‌شناسی، مطالعات اجتماعی، علوم سیاسی، مدیریت و روانشناسی با نگاه اسلامی، به تحصیل می‌پردازند.

نظام آموزشی - فرهنگی مرکز با نگاه تقریب بین مذاهب اسلامی طراحی و تدوین شده است و دانش پژوهان و طلاب می‌توانند بر مبنای مذهب انتخابی خود، دروس مربوطه را بیاموزند. فراگیری قرآن، اخلاق اسلامی، فقه و نیز انجام فرایض در تمام برنامه‌ها و سطوح آموزشی مرکز مورد تأکید است. افزون بر دوره‌های آموزش عمومی، دوره‌های ویژه کوتاه‌مدت برای فرهیختگان و فعالان عرصه فرهنگ اسلامی و دوره‌های آموزش مجازی با هدف گسترش امکان بهره‌مندی تعداد بیشتری از علاقه‌مندان، در شمار برنامه‌های آموزشی مرکز قرار گرفته است. همچنین به منظور افزایش ظرفیت فضاهای آموزشی و بهره‌گیری از توان مدیریتی و معنوی علما، فضلا و شخصیت‌های

♦ سیاست مرکز جهانی علوم اسلامی مبتنی بر موارد زیر

است:

۱. فعالیت رسمی و قانونی در عرصه بین‌الملل؛
۲. گسترش ارتباطات با مراکز علمی؛
۳. استقلال عمل به عنوان نهادی آموزشی، حوزوی و غیردولتی؛
۴. استفاده از تجارب نوین بشری و اندوخته‌های علمی حوزه‌ها و مدارس دینی؛
۵. معیارگذاری و ارتقای روزآمد کمی و کیفی زیرساخت‌ها و برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و فرهنگی؛
۶. صیانت از کرامت دانش پژوهان، طلاب و فضلا؛
۷. تأکید بر پژوهش محوری و تربیت‌مداری.

این مرکز، با نظام آموزشی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری، تاکنون بیش از بیست هزار دانش پژوه از یکصد و شش کشور جهان دارد. بیش از نیمی از آنان فارغ‌التحصیل شده و در مراکز علمی و پژوهشی و فرهنگی جهان مشغول فعالیت‌اند و هم‌اکنون بیش از ده هزار نفر در رشته‌های گوناگون و در مقاطع تحصیلی کاردانی تا دکترا در این مرکز مشغول به تحصیل‌اند. همچنین افزون بر دانش پژوهان شیعه، جمعی از برادران اهل سنت نیز در مرکز جهانی علوم اسلامی طبق مذاهب خود آموزش می‌بینند.

♦ برنامه‌های آموزشی

متقاضیان تحصیل در مرکز جهانی علوم اسلامی در سطوح پنج‌گانه حوزه و مقاطع کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ارشد،

مرکز توجه ویژه‌ای به فعالیت‌های پژوهشی دینی و تحقیقاتی و نهضت ترجمه متون اسلامی به زبان‌های زنده دنیا مبذول داشته است.

بخشی از فعالیت‌های پژوهشی مرکز جهانی عبارت‌اند از: شناسایی و حمایت از پژوهشگران، نویسندگان، مترجمان و انجمن‌های علمی - پژوهشی، برگزاری نشست‌ها و همایش‌های تخصصی در موضوعات علمی، برگزاری جشنواره سالانه علمی - تحقیقی شیخ طوسی (ره)، ساماندهی و انتشار هفت عنوان نشریه علمی - تخصصی که عبارت‌اند از:

دوماهنامه اطلاع‌رسانی پژوهش، گزارش، فصلنامه تخصصی مذاهب و فرق اسلامی سفیر، فصلنامه طلوع، فصلنامه راه تربیت، ماهنامه همراز، مجله تخصصی فقه و اصول، گردآوری و معرفی صدها اثر پژوهشی و علمی طلاب به زبان‌های مختلف و تقویت منابع اطلاعاتی، کتابخانه‌ها و بانک‌های اطلاعاتی مدارس، از جمله برنامه‌های پژوهشی برون‌سازمانی مرکز است.

همچنین به منظور افزودن بر توان عملیاتی و افزایش بهره‌وری و بازده فعالیت‌های مرکز، بخش مطالعات درون‌سازمانی به تدوین برنامه‌های بلندمدت و راهبردی در ابعاد مختلف و به ویژه بین‌المللی و بهینه‌سازی روش‌های سازمانی و ساختار اجرایی مرکز پرداخته است. از جمله دستاوردهای آن می‌توان به تهیه و تدوین نخستین برنامه پنج ساله مرکز اشاره کرد.

متعهد و فرهیخته غیرایرانی، گروهی از مدارس علمیه، تحت نظارت مرکز ملیت‌ها و مناطق خاص و برنامه‌های علمی و آموزشی مرکز، اما مستقل از لحاظ مادی و اجرایی، تأسیس گردیده است که هم‌اکنون شمار آنها به ده مدرسه می‌رسد.

برای پاسخ‌گویی به نیازهای متقاضیان و پرورش نخبگان و فعالان فرهنگی خارج از کشور که امکان حضور بلندمدت برای آنها در ایران فراهم نمی‌باشد و نیز ارائه فرصت‌های مطالعاتی به پژوهشگران خارج از کشور، مؤسسه آموزش‌های کوتاه‌مدت تأسیس گردیده است همچنین دانشستان بین‌المللی امام خمینی (ره) در قالب دانشگاه مجازی نیز فعالیت می‌کند.

♦ برنامه‌های فرهنگی - تربیتی و رفاهی

مرکز جهانی علوم اسلامی تنها یک مرکز آموزشی صرف نیست و بلکه همراه با برنامه‌های آموزشی، تربیت و رشد معنوی و اخلاقی دانش‌پژوهان آن مورد تأکید است؛ چرا که یکی از مهم‌ترین اهداف آن تربیت عالمانی توانمند و پارسا برای حضور در عرصه‌های مختلف فرهنگی است. از این‌رو انجام برنامه‌های فرهنگی و تربیتی در دستور کار مرکز قرار گرفته است.

♦ برنامه‌های پژوهشی

بنابر اهمیت نظریه‌پردازی و تولید علم، هم‌زمان با تحصیل،

- انتشارات مرکز جهانی علوم اسلامی با انتشار بیش از یکصد و پنجاه عنوان کتاب در موضوعات مختلف فعالیت چشمگیری داشته است که برخی از آنها عبارت‌اند از:
- اسلام و مسیحیت/ افضل‌الدین رحیم اف- توفیق اسد اف، زبان آذری، ۲۱۵ص، ۱۳۸۵ش.
- مودة القری / سیدعلی همدانی، ترجمه‌ الیاس قاسم اف، زبان تاجیکی، ۱۶۴ص، ۱۳۸۵ش.
- عقائد الامامیه/ محمدرضا مظفری، ترجمه محمد معین الدین، زبان بنگالا، ۱۱۲ص، ۱۳۸۵ش، بنگلادش.
- ضیافة الله/ محمد محمود خلفان، زبان انگلیسی، ۴۰ص، رقعی، شومیز، ۱۳۸۳ش، قم.
- عقاید ما / آیت‌الله مکارم شیرازی، ترجمه محمد نظام‌الدین، زبان تامیلی، ۱۱۶ص، ۱۳۸۴ش.
- در جستجوی فرقه ناجیه/ ناظم زینال اف، زبان روسی، ۱۰۴ص، رقعی، شومیز، ۱۳۸۴ش، قم.
- وهابیت، مبانی فکری و کارنامه عملی / آیت‌الله جعفر سبحانی، ترجمه یونس محمد ثانی، زبان هوسا، ۲۵۰ص، ۱۳۸۴ش.
- تاریخ فذک/ وزیر عباس حیدری مظفر نگری، زبان اردو، ۴۳۱ص، رقعی، شومیز، ۱۳۸۴ش، قم.
- المعاد الجسمانی / شاکر عطیه الساعدی، زبان عربی، ۲۸۴ص، رقعی، شومیز، ۱۳۸۴ش، قم.
- الاخلاق السیاسیه فی المنهج الاسلامی / السید شهاب‌الدین الحسینی، زبان عربی، ۷۲ص، رقعی، شومیز، ۱۳۸۳ش، قم.
- ولایت در پرتو آیات/ علی جان محمدی (قره‌باغی)، زبان فارسی، ۲۸۱ص، رقعی، شومیز، ۱۳۸۴ش، قم.
- فلسفة التریبه فی الاسلام/ السید نذیر الحسنی، زبان عربی، ۱۱۲ص، رقعی، شومیز، ۱۳۸۳ش، قم.
- نگره‌های عمده در پیوند دین و فلسفه/ سید محمدمهدی افضلی، زبان فارسی، ۱۵۲ص، رقعی، شومیز، ۱۳۸۳ش، قم.
- المحبة فی الکتاب و السنة (دوستی در قرآن و سنت)/ محمدی ری‌شهری، ترجمه حکیم جان کمال اف، زبان تاجیکی، ۴۰۸ص.
- شیعه‌شناسی در تاریخ اسلام/ حیدر علی بنگالی، زبان بنگالی، ۲۹۶ص، ۱۳۸۵ش.
- درآمدی بر ساختار اداری حکومت اسلامی/ عبد‌العلی محمدی، زبان فارسی، ۲۷۱ص، ۱۳۸۵ش.
- منجی (امام مهدی علیه السلام از دیدگاه قرآن و سنت)/ ایلقار اسماعیل اف، زبان آذری، رقعی، شومیز، ۱۳۸۴ش، قم.
- الخلود فی جهنم/ محمد الکاظمی، زبان عربی، رقعی، شومیز، ۱۳۸۴ش، قم.
- و ...
- هم‌چنین در حال حاضر مرکز دارای هفده کتابخانه با بیش از سیصد هزار جلد کتاب در یکصد هزار عنوان در موضوعات مختلف دین، فلسفه، علوم اجتماعی، علوم انسانی، هنر، ادبیات، تاریخ،

جغرافیا و ... است.

مجموعه‌ای از مدارس، مراکز آموزشی، پژوهشی، فرهنگی و نمایندگی‌های تحت پوشش که شمار آنها به بیش از چهل مورد می‌رسد فعالیت‌های علمی، آموزشی و فرهنگی مرکز جهانی را اجرایی می‌نمایند، که بعضی از این مراکز عبارت‌اند از:

۱. مرکز آموزش زبان و معارف اسلامی؛
۲. مدرسه عالی فقه و معارف اسلامی و مدارس وابسته به آن؛
۳. مدرسه عالی امام خمینی (ره)؛
۴. مدرسه تخصصی فقه و اصول؛
۵. مدرسه عالی بنت‌الهدی (ویژه خواهران)؛
۶. جامعه الرسول الاکرم (ص) (ویژه مذاهب اسلامی)؛
۷. جامعه العلوم الاسلامیه؛
۸. مؤسسه آموزش‌های کوتاه‌مدت و فرصت‌های مطالعاتی (ویژه فرهیختگان و فعالان فرهنگی جهان)؛
۹. دانشسرای امام خمینی (ره) (ویژه آموزش‌های مجازی و غیرحضوری)؛
۱۰. مرکز آموزش‌های کاربردی؛
۱۱. پژوهشکده بین‌المللی علوم اسلامی بشیر؛
۱۲. مدرسه عالی امام رضا (ع) در مشهد؛
۱۳. مؤسسه علوم انسانی؛
۱۴. مرکز مشاوره و راهنمایی طلاب؛
۱۵. اتحادیه انجمن‌های ملیتی و فرهنگی دانش‌پژوهان؛
۱۶. مرکز امور خانواده و فرزندان و آموزشگاه‌های وابسته به

یکی دیگر از فعالیت‌های پژوهشی مرکز، انجام مطالعات و کارشناسی کشورهاست. این بخش مأموریت دارد با گردآوری، طبقه‌بندی و کارشناسی اطلاعات کشورها به صورت روزآمد، بستر مناسبی را برای برنامه‌ریزی مرکز فراهم آورد.

پایگاه اطلاع‌رسانی مرکز نیز در راستای معرفی آن و ارائه و گسترش معارف اسلامی در سرتاسر گیتی فعالیت خود را به زبان‌های فارسی، عربی و انگلیسی آغاز کرده و نشانی آن www.Qomicis.com و www.Eshraq.com است و حاوی مطالبی در محورها و سرفصل‌های گوناگون است.

■ ارتباطات

گسترش و تعمیق ارتباطات با مراکز دانشگاهی جهان اسلام و دیگر مراکز علمی و فرهنگی جهان از برنامه‌های مورد توجه بوده و تاکنون با مراکز متعددی در زمینه تبادل استاد، دانشجو، آثار علمی، اعطای بورسیه تحصیلی، تبادل تجربیات آموزشی، اعطای فرصت‌های مطالعاتی، انجام پژوهش‌های مشترک، برگزاری همایش‌های علمی مشترک و تبادل هیأت‌های بازدید کننده، قرارداد همکاری منعقد نموده و آماده همکاری با تمامی دانشگاه‌های جهان است.

مرکز جهانی علوم اسلامی پیوسته پذیرای شخصیت‌های علمی و سیاسی کشورهای مختلف و نیز سفرا و نمایندگان داخلی و خارجی است.

پایگاه اصلی مرکز جهانی علوم اسلامی، شهر مقدس قم است و در دیگر شهرهای ایران، هم‌چون تهران، مشهد، گرگان و اصفهان دارای نمایندگی رسمی است.

آن؛

و ...